

Odbor za razvoj

2017/2015(INI)

22.11.2017

MIŠLJENJE

Odbora za razvoj

upućeno Odboru za međunarodnu trgovinu i Odboru za prava žena i jednakost spolova

o rodnoj ravnopravnosti u trgovinskim sporazumima EU-a
(2017/2015(INI))

Izvjestiteljica za mišljenje: Lola Sánchez Caldentey

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za razvoj poziva Odbor za međunarodnu trgovinu i Odbor za prava žena i jednakost spolova da kao nadležni odbori u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrste sljedeće prijedloge:

- A. budući da postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica nije uključeno samo u sve ciljeve održivog razvoja UN-a iz 2015., već je i zaseban cilj; budući da trgovina i liberalizacija trgovine prilično različito utječe na žene i muškarce te da njihov učinak može biti i negativan, no u konačnici mogu dovesti do suštinskih pomaka u pogledu rodnih uloga, odnosa i nejednakosti; budući da trgovinske politike utječu na žene na južnoj polutci drugačije nego na žene na sjevernoj polutci; budući da nadležna nacionalna tijela trebaju uspostaviti odgovarajuće mehanizme kako bi žene same mogle imati više koristi od pozitivnih učinaka liberalizacije trgovine;
- B. budući da se osnaživanjem žena, promicanjem njihovih prava i jamstvom njihova pristupa resursima može ubrzati razvoj; budući da postoji opasnost da se trgovinskim sporazumima u kojima to nije posebno naglašeno žene, koje su ionako u nepovoljnem društvenom položaju, stavi u još nepovoljniji položaj, odnosno da se poveća neravnopravnost i općenito ugrozi egzistencija ljudi;
- C. budući da se u članku 8. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) navodi da: „u svim svojim aktivnostima, Unija teži uklanjanju nejednakosti i promicanju ravnopravnosti između muškaraca i žena”; budući da je u člancima 207. i 208. UFEU-a navedeno da se zajednička trgovinska politika Unije i politika u području razvojne suradnje „vodi u kontekstu načela i ciljeva vanjskog djelovanja Unije”; budući da su ta načela, kako je utvrđeno u članku 21. Ugovora o Europskoj uniji (UEU): demokracija, vladavina prava, univerzalnost i nedjeljivost ljudskih prava i temeljnih sloboda, poštovanje ljudskog dostojanstva, načela jednakosti i solidarnosti te poštovanje načela Povelje Ujedinjenih naroda i međunarodnog prava; budući da je trgovinska politika EU-a važan dio okvira za integriranu politiku održivog razvoja, a snažna rodna perspektiva i provedba konvencija o pravima žena u trgovinskim i investicijskim politikama stoga su ključni elementi takvog okvira s ciljem spajanja socijalnih i gospodarskih mjera i osiguranja pravednijeg i povoljnijeg ishoda za sve;
- D. budući da sklapanje novih trgovinskih sporazuma s drugim zemljama i/ili regijama svijeta može dovesti do promjena na tržištu rada i gubitka radnih mjesta usmjerenih na izvoz; budući da to osobito utječe na žene jer su one često najzastupljenije u sektorima povezanimi s izvozom;
- E. budući da više od 40 % poljoprivrednog rada na južnoj polutci obavljaju žene; budući da su žene većinom mali poljoprivrednici ili poljoprivrednici za vlastite potrebe koji nemaju potreban pristup informacijama, kreditima, zemljištu ili mrežama potrebnima za uspješno natjecanje na globalnom tržištu;
- F. budući da se zemlje južne polutke pri donošenju državnih proračuna oslanjaju na prihode od uvoznih carina; budući da povećanje poreza na dodanu vrijednost (PDV), kako bi se nadoknadio taj gubitak prihoda, predstavlja dodatnu financijsku prepreku ženama i njihovim obiteljima;

- G. budući da žene češće od muškaraca rade na slabo plaćenim i slabo cijenjenim te nesigurnim radnim mjestima u svim sektorima i stoga će žene najvjerojatnije imati manje koristi od liberalizacije trgovinskih procesa nego muškarci; budući da se žene, koje se naočigled nalaze u nepovoljnem pregovaračkom položaju, često zlorabljuju radi ostvarivanja komparativne prednosti u svjetskoj ekonomiji;
1. poziva EU i države članice da osiguraju da se ciljevi održivog razvoja, a posebno cilj br. 5 o rodnoj ravnopravnosti, Akcijski plan za ravnopravnost spolova 2016. – 2020., Strateško djelovanje za ravnopravnost spolova 2016. – 2019. u potpunosti odražavaju i provode u vanjskoj politici EU-a; poziva na to da se trgovinska politika usmjeri na razvoj i da bude rodno osjetljiva, čime će se jamčiti jednaki uvjeti za sve trgovinske partnerke tijekom pregovora;
 2. sa zabrinutošću napominje da i dalje ima mnogo prepreka koje sprječavaju da se procijeni odnos između trgovine i roda, na što utječe niz raznih čimbenika, među ostalim manjak podataka; naglašava da je potrebno bolje razumjeti rodnu dinamiku povezani s trgovinskim sporazumima, što iziskuje uporabu statističkih podataka razvrstanih po spolu u svakom sektoru gospodarstva;
 3. naglašava da bi se podaci koji se koriste za procjenu učinka trgovine trebali razvrstatiti po sektorima jer učinak liberalizacije trgovine varira od jednog sektora do drugog; napominje da bi to moglo negativno utjecati na žene u sektorima poput poljoprivrede i prerade hrane; u vezi s time naglašava da, iako žene prevladavaju u svjetskoj proizvodnji hrane (50 do 80 %), one posjeduju manje od 20 % zemljišta, pa stoga sve veća komercijalna potražnja za zemljištem otežava siromašnim ženama da steknu ili zadrže siguran i pravedni pristup zemljištu;
 4. podsjeća na potrebu da se poboljša usklađenost različitih, ali međusobno usko povezanih politika kao što su trgovina, razvoj, vanjski poslovi, zapošljavanje, migracije i rodna ravnopravnost;
 5. poziva Komisiju da ažurira svoju strategiju „Trgovina za sve“ i uspostavi jasniju rodnu perspektivu; naglašava važnost dalnjeg uključivanja rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena u buduću trgovinsku strategiju EU-a;
 6. poziva Komisiju i države članice da povećaju usklađenost između, s jedne strane, trgovinske i investicijske politike i, s druge strane, međunarodnih konvencija i obveza u pogledu ljudskih prava, razvoja i rodne ravnopravnosti; naglašava da se postojeći mehanizmi (u okviru, primjerice, ciljeva održivog razvoja, Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena i mehanizma pregleda trgovinske politike) i alati (poput procjene učinka na održivi razvoj, procjene rodno specifičnog učinka trgovine i analize učinka na siromaštvo i društvo) moraju upotrijebiti kako bi se pratile rodno specifične posljedice nastale trgovinskim i investicijskim politikama i sporazumima; u tom pogledu poziva Komisiju da pruži potporu najslabije razvijenim zemljama, finansijski i kroz izgradnju kapaciteta, u provedbi njihovih analiza;
 7. naglašava da se rodna analiza i perspektiva trebaju dodatno poboljšati u trgovinskim i investicijskim politikama EU-a i da se s pomoću *ex ante* analiza, praćenja i obaveznih *ex post* ocjena trebaju sustavno integrirati u programe za izgradnju kapaciteta povezanih s trgovinom kojima upravljuju međunarodne finansijske institucije, donatorи ili

međuvladine organizacije, ne bi li se prevladali potencijalno negativni rodno specifični učinci raznih trgovinskih mjera i instrumenata, uključujući učinak na raspodjelu zemljišta, sigurnost opskrbe hranom, promjene i/ili gubitak radnih mjesta te moguće migracijske tokove iz rodne perspektive; naglašava potrebu za obveznim redovnim procjenama o napretku i nedostacima u području rodne ravnopravnosti, kako u EU-u, tako i u zemljama u razvoju; ističe da sveobuhvatna analiza rodnih učinaka trgovine ne bi smjela biti ograničena na učinke na zapošljavanje, već bi se trebala usredotočiti i na to kako trgovina utječe na potrošnju i pružanje javnih usluga;

8. poziva Komisiju da se pobrine da se članci 16. i 17. Opće deklaracije o ljudskim pravima u potpunosti poštuju u zemljama trgovinskim partnerima EU-a u cilju borbe protiv rodno uvjetovanih nejednakosti u području socijalnih i gospodarskih prava;
9. ponovno ističe izuzetnu važnost osiguravanja pristupa kvalitetnim socijalnim uslugama za sve; apelira na EU da se pobrine da se njegovom trgovinskom i investicijskom politikom ne priječi države da poštuju ljudska prava ili nerazmjerne utječe na ugrožene skupine, uključujući žene; apelira na EU da zajamči da sporazumi o trgovini i ulaganjima ne dovode do privatizacije javnih usluga koja bi mogla prouzročiti rodnu neravnopravnost; ističe da je pitanje javnih socijalnih usluga posebno važno za rodnu ravnopravnost s obzirom na to da promjene u pristupu tim uslugama i njihovoj kvaliteti stvaraju rodno neravnomernu raspodjelu neplaćenog pružanja skrbi; stoga naglašava da bi usluge i roba kao što su voda i vodoopskrba, obrazovanje i zdravstvena skrb (uključujući pristup žena spolnim i reproduktivnim zdravstvenim uslugama i pravima) uvijek i svugdje trebali biti zajamčeni;
10. naglašava potrebu da vlade zadrže mogućnost dodjele sredstava za ostvarenje prava žena i rodne ravnopravnosti kako bi se zajamčila uključiva i održiva budućnost društva; u tom pogledu ističe da je u skladu s ciljem održivog razvoja br. 17.15 od presudne važnosti poštovati demokratski politički prostor u partnerskim zemljama kako bi mogle regulirati i donositi odgovarajuće odluke u vlastitom nacionalnom kontekstu, odgovoriti na potrebe svojeg stanovništva i ispuniti svoje obveze u pogledu ljudskih prava i druge međunarodne obveze, uključujući one o rodnoj ravnopravnosti; naglašava da je potrebno osigurati da se ni trgovinskim ni investicijskim mehanizmima EU-a kao ni klauzulama o pravima intelektualnog vlasništva u trgovinskim sporazumima EU-a ne ugrožava sposobnost pojedinačnih vlada da mijenjaju svoje zakone kako bi se njima obuhvatile mjere za promicanje ljudskih prava, uključujući rodnu ravnopravnost; napominje da odredbe o pravima intelektualnog vlasništva u vezi s patentima kojima se zabranjuje proizvodnja generičkih lijekova mogu imati znatan utjecaj na specifične zdravstvene potrebe žena i da su se odredbe o pravima intelektualnog vlasništva koristile u trgovinskim sporazumima kako bi se zaštitili interesi velikih farmaceutskih tvrtki i ograničila proizvodnja jeftinih generičkih lijekova; naglašava da su pristupačni osnovni lijekovi posebno važni za žene; u tom pogledu ističe potrebu da se prepoznaju potencijalne opasnosti svojstvene trgovinskim mehanizmima kao što su sporazum o rješavanju sporova između ulagača i države ili sudski sustav za ulaganja koji bi mogli ugroziti sposobnost pojedinačnih vlada da izmijene zakone kako bi obuhvaćali mjere za promicanje rodne ravnopravnosti, poboljšanje socijalnih usluga i standarda rada te donošenje propisa o pravima potrošača;
11. primjećuje da klimatske promjene i učinci na okoliš, posebno u zemljama u razvoju,

često neravnomjerno utječu na žene i muškarce, pri čemu su žene posebno pogodjene, čime se sprječava ostvarenje cilja održivog razvoja br. 5; stoga ističe da je u okviru trgovinske politike EU-a važno dosljedno i sveobuhvatno integrirati cilj održivog razvoja 13.b o promicanju mehanizama usmjerenih na žene kojima se nastoji povećati kapacitet za učinkovito planiranje i upravljanje u vezi s klimatskim promjenama u najslabije razvijenim zemljama, kako bi se podupirali napor na nacionalnoj razini za poštovanje obveza Pariškog sporazuma, imajući na umu da su žene prve koje osjećaju posljedice klimatskih promjena;

12. podsjeća na potrebu da se izbjegne mogući negativan učinak koji klauzule o intelektualnom vlasništvu u okviru trgovinskih sporazuma mogu imati na zdravlje žena i njihovu neovisnost u opskrbi hranom, posebno kada je riječ o ograničenjima u pogledu pristupa lijekovima i privatizaciji sjemena;
13. naglašava da je potrebno poboljšati sudjelovanje žena u donošenju odluka, među ostalim u trgovinskoj politici i pregovaračkim procesima na svim razinama, kako bi se osigurala bolja rodna osviještenost i kako bi žene u zemljama u razvoju mogle uživale koristi od novih mogućnosti i osnaživanja koje trgovina nosi sa sobom;
14. ponavlja da bi se svim trgovinskim sporazumima EU-a trebala promicati rodna ravnopravnost s pomoću učinkovitih i provedivih mehanizama, uključujući poseban alat za praćenje usklađenosti kako bi se osigurali rodna ravnopravnost, rodno osviještene politike i prava žena;
15. uviđa da bi se opći sustav povlastica EU-a (OSP), a posebno sustav OSP +, mogao poboljšati povezivanjem ekonomskih poticaja i stvarnog usvajanja i provedbe temeljnih konvencija o ljudskim pravima;
16. pozdravlja napredak ostvaren proteklih godina s donošenjem Pakta o održivosti za Bangladeš, Uredbe EU-a o drvu (Uredba (EU) br. 995/2010) i Uredbe EU-a o mineralima iz područja zahvaćenim sukobima (Uredba (EU) br. 2017/821), te poziva Komisiju da proširi obvezujuće okvire o obvezama dužne pažnje i na druge sektore kako bi se osiguralo da EU i njegovi trgovci i gospodarski subjekti ispunjavaju obvezu poštovanja ljudskih prava i najviših društvenih standarda, uključujući one koji se odnose na rodnu ravnopravnost;
17. naglašava da se žene koje rade u poljoprivredi za vlastite potrebe suočavaju s dodatnim preprekama u pogledu neovisnosti u opskrbi hranom zbog snažne zaštite novih biljnih sorti u okviru Međunarodne konvencije za zaštitu novih biljnih sorti u trgovinskim sporazumima;
18. naglašava da bi poljoprivredni uvoz EU-a mogao negativno utjecati na tradicionalna mala gospodarstva, čime se ugrožava sposobnost žena da privređuju za život.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU ČIJE SE MIŠLJENJE TRAŽI

Datum usvajanja	21.11.2017	
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:	13 6 3
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Ignazio Corrao, Mireille D'Ornano, Enrique Guerrero Salom, Maria Heubuch, Arne Lietz, Linda McAvan, Norbert Neuser, Vincent Peillon, Maurice Ponga, Lola Sánchez Caldentey, Elly Schlein, Eleftherios Synadinos, Eleni Theocharous, Paavo Väyrynen, Bogdan Brunon Wenta, Anna Záboršká	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Thierry Cornillet, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Brian Hayes, Florent Marcellesi, Paul Rübig	

**KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU ČIJE SE
MIŠLJENJE TRAŽI**

13	+
ALDE	Thierry Cornillet, Paavo Väyrynen
EFDD	Ignazio Corrao
GUE/NGL	Lola Sánchez Caldentey
NI	Eleftherios Synadinos
S&D	Enrique Guerrero Salom, Arne Lietz, Linda McAvan, Norbert Neuser, Vincent Peillon, Elly Schlein
VERTS/ALE	Maria Heubuch, Florent Marcellesi

6	-
EFDD	Mireille D'Ornano
PPE	Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Maurice Ponga, Paul Rübig, Bogdan Brunon Wenta, Anna Záborská

3	0
ECR	Eleni Theocharous
PPE	Frank Engel, Brian Hayes

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani